

کاملترین جزوه حسابداری مالی و صنعتی

ویژه سراسری و آزاد

سید امیر صغوی / مهنز منصوره

درس ضریب چهار حسابداری مالی و صنعتی یکی از مهمترین دروس کنکور مالی بشمار می رود که متأسفانه به خاطر شرایط خاص این درس تا به امروز منبع کاملی برای آن معرفی نشده . در برخی از کتب قسمت حسابداری مالی پررنگ شده و در برخی دیگر حسابداری صنعتی . مضافاً اینکه کتاب های موجود بیشتر جنبه دانشگاهی دارند و نیاز داوطلبین کنکور را برآورده نمی سازند.

این جزوه به ضرس قاطع جامعترین جزوه این درس می باشد و در ۲ پارت (حسابداری مالی و حسابداری صنعتی) در اختیار دانشجویان قرار گرفته است .

جزوه حاضر نه تنها تمام مطالب کتاب مروری جامع بر حسابداری مالی و صنعتی را به زبانی ساده بیان کرده بلکه برای ارتقاء کیفیت نکات کنکوری جزوات اساتید مطرح را نیز در خود جای داده است .

مولفین این کار استاد سید امیر صغوی (استاد دانشگاه و نویسنده چندین کتاب در حوزه های

مالی و سرمایه گذاری) و سرکار خانم مهنز منصوره (رتبه ۲۳ رشته مدیریت مالی در سال

۱۳۹۴ و دانشجوی ارشد دانشگاه شهید بهشتی) می باشند .

در حال حاضر این جزوه کامل ترین جزوه مدیریت مالی بشمار می رود و پاسخگوی کلیه سوالات کنکورهای سال های قبل بوده و تمام نیاز داوطلبین کنکور سراسری و آزاد را مرتفع می سازد .
به منظور حفظ کیفیت و کمک به یادگیری مخاطبین تمام جزوه به صورت تایپی - رنگی می باشد .

اهم مطالب پارت یک (حسابداری مالی)

مروری بر چرخه حسابداری

چرخه حسابداری واحد های بازرگانی

حسابداری موجودی کالا

حسابداری دارایی ها

بدهی های بلند مدت و اوراق قرضه

شرکت های تضامنی

شرکتهای سهامی و صورتهای مالی اساسی

سرمایه گذاری ها

فصل ۱: مروری بر چرخه حسابداری

حسابداری سیستمی است که ۱ داده های مربوط به فعالیت های واحد تجاری را در یافت ۲ اندازه گیری ۳ پردازش و ۴ گزارش می دهد.

هدف از نگهداری سوابق حسابداری، استفاده از آنها در نظام تصمیم گیری است.

استفاده کنندگان از اطلاعات حسابداری:

۱ افراد ۲ واحد های تجاری ۳ سرمایه گذاران و بستانکاران ۴ مؤسسات و نهادهای دولتی ۵ مقامات مالی ۶ سازمانهای غیر انتفاعی ۷ سایر استفاده کنندگان
می توان استفاده کنندگان را در حالت کلی به ۲ گروه استفاده کنندگان داخلی و استفاده کنندگان خارجی طبقه بندی کرد.

طبق این دو گروه، حسابداری مالی (تهیه اطلاعات برای افراد خارجی) و حسابداری مدیریت (تهیه اطلاعات برای تصمیم گیرندگان داخلی) داریم.

اگر این دو شرکت ورشکست شوند طلب کاران می توانند به اموال مالک یا مالکان مراجعه کرده و بدهی تجاری را از آنها

انواع سازمان های نهادی: ۱ تک مالی

۲ شرکت های تضامنی

۳ شرکت های سهامی

ولی اگر شرکت سهامی ورشکست شوند طلبکاران نمی توانند طلب خود را از محل اموال شخصی سهامداران آن مطالبه کنند.

و دیگر مزیت سهامی ها: چون مالکیت سهامی ها در قالب سهام تقسیم می شود در نتیجه خرید و فروش سهام راحتتر از یک واحد تک مالکی است.

حسابداری مالی و صنعتی (صغوی / منصوری)

شرکت سهامی	شرکت تضامنی	تک مالی	
سهامداران - معمولاً عده ای زیاد	شرکا - دو یا چند نفر	مالک - یک نفر	۱ مالکان
نام محدود	محدود به تغییر مالکیت یا مرگ آنها	محدود به تغییر مالکیت یا مرگ مالک	۲ عمر واحد تجاری
سهامداران در برابر بدهی ها مسئولیت شخصی ندارند.	شرکا مسئول پرداخت تمام بدهی ها می باشند.	مالک مسئول پرداخت تمام بدهی ها است.	۳ مسئولیت شخصی مالک یا مالکان نسبت به بدهی های واحد تجاری
شخصیت حسابداری جدا از شخصیت سهامداران می باشد.	شخصیت حسابداری جدا از شخصیت شرکا می باشد.	شخصیت حسابداری جدا از شخصیت مالکیت دارد.	۴ وضعیت حسابدار

اصول و مفروضات حسابداری

اصول پذیرفته شده ی حسابداری (GAAP) بر اساس یک چهارچوب مفاهیم نظری استوار است.

در این چهارچوب : هدف اصلی از گزارشگری مالی تهیه اطلاعات مفید برای سرمایه گذاران در واحد تجاری می باشد.

اطلاعات مفید: ۱ مربوط باشد ۲ قابل اتکا باشد ۳ قابل مقایسه باشد ۴ قابل فهم باشد.

چه چیزهایی اطلاعات مالی را می سازد؟

خصوصیات: کیفی
اصلی مرتبط با
محتوای اطلاعات

برای موازنه لازم است

مربوط بودن

قابل اتکا بودن

چه اطلاعاتی مربوط است؟

اطلاعاتی که بر تصمیم گیری ها
تاثیر گذار باشد.

چه اطلاعاتی قابل اتکا است؟

اطلاعاتی که عاری از اشتباه و
تمایلات جانبدارانه باشد.

ارزش تایید کنندگی
و
پیش بینی کنندگی

انتخاب
خاص

بیان
صادقانه

بیطرفی

احتیاط

کامل بودن
بر اساس

رحجان محتوا
بر شکل

درآمد ها و
دارائی ها
بیشتر از
واقع نشود

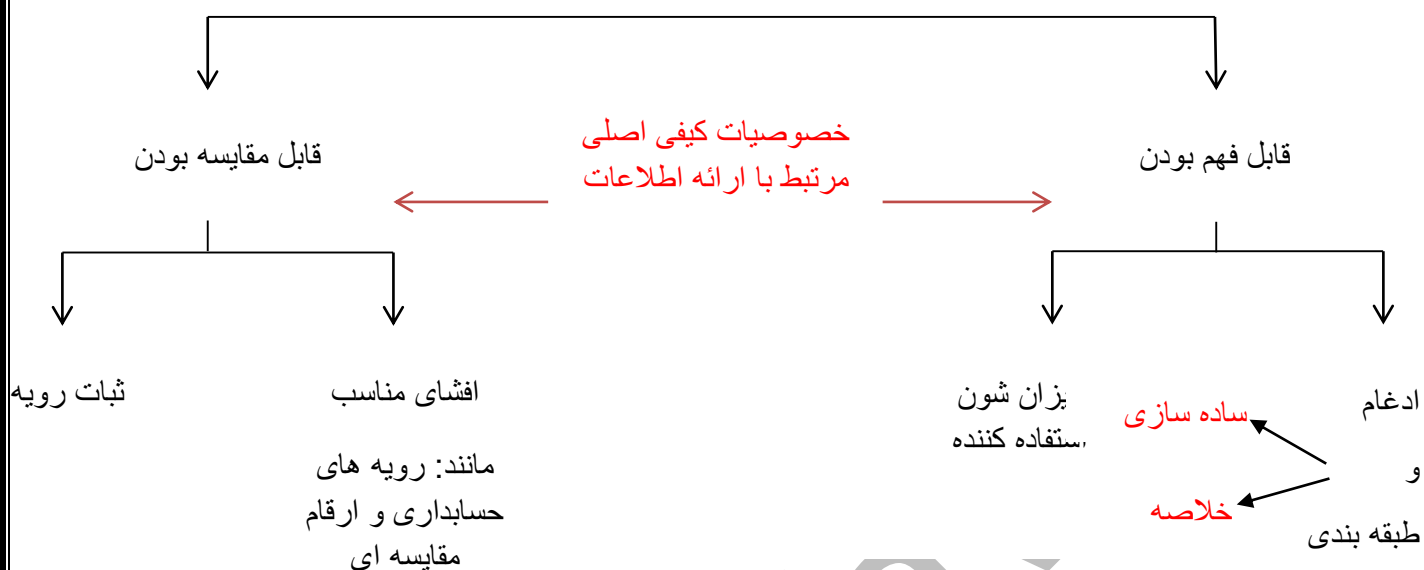
هزینه ها
کمتر از
واقع نشود

فزونی
منافع بر
هزینه

اهمیت
موضوع

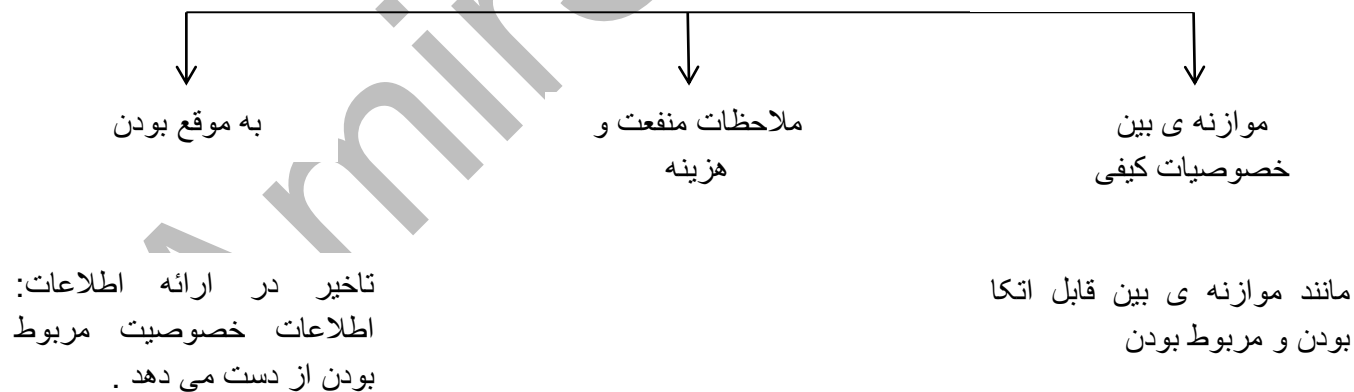
حسابداری مالی و صنعتی (صنوعی / منصوری)

چه خصوصیتی ارائه اطلاعات مالی را مفید می سازد؟

چه اعمال خصوصی کیفی را دچار محدودیت می کند؟

برای تجزیه و تحلیل :

به موقع بودن دلیل اصلی تقسیم
فعالیت های اقتصادی یک واحد
تجاری به دوره های زمانی
ساختگی برای اهداف
گزارشگری

حسابداری مالی و صنعتی (صنوی / منصوری)

مؤثر و مفید باشد → اطلاعات فاقد اهمیت → اهمیت → آستانه ی خصوصیات کیفی

فروض حسابداری:

۱ فرض تفکیک شخصیت واحد تجاری از مالک یا مالکانش: هر بخش واحد تجاری هم که نیاز به ارزیابی جداگانه ای دارد بنابراین واحد حسابداری جداگانه است.

۲ فرض تداوم فعالیت: واحد تجاری برای مدت کافی به فعالیت خود ادامه خواهد داد.

۳ فرض ثابت واحد پولی (واحد اندازه گیری)

۴ فرض دوره ی مالی

اصول حسابداری:

۱ اصل بهای تمام شده: ثبت دارائی و خدمات خریداری شده به بهای تمام شده.

به دلیل: **A** قابل اتکا بودن بهای تمام شده **B** و مفهوم تداوم فعالیت

۲ اصل شناسایی درآمد: **A** چه زمانی درآمد را در دفتر روزنامه ثبت کنند؟ زمان تحقق درآمد

B درآمد را معادل چه مبلغی ثبت کنند؟ به ارزش نقدی کالا و خدمات بستگی دارد.

۳ اصل تطابق درآمد ها با هزینه ها: برای اینکه: **A** مشخص بودن تمام هزینه های به وقوع پیوسته در طول

مدت دوره حسابداری **B** و اندازه گیری آنها **C** تطبیق هزینه ها با درآمد های همان دوره: در نتیجه سود یا

زیان ویژه تعیین می شود.

هزینه: بهای تمام شده دارایی ها که برای کسب درآمد مصرف می شود.

حسابداری مالی و صنعتی (صنوعی / منصوری)

حسابداری مبنای تعهدی در مقابل حسابداری مبنای نقدی:

تعهدی: حسابداری تاثیر یک رویداد را بلا فاصله پس از اتفاق افتادن رویداد شناسایی می کند.

نقدی: حسابداری مبادله را تا زمان دریافت و یا پرداخت وجه نقد ثبت نمی کند.

معادله حسابداری:

دارایی ها = بدهی ها + سرمایه

منابع اقتصادی = ادعا های نسبت به منافع اقتصادی

+ همیشه افزایش در وجه نقد نشان از درآمد نیست.

+ و کاهش در وجه نقد همیشه نشان از هزینه نیست.

معادله یا مبادله: هم وضعیت مالی یک واحد تجاری را تحت تاثیر قرار می دهد و هم اسناد قابل اتکایی برای

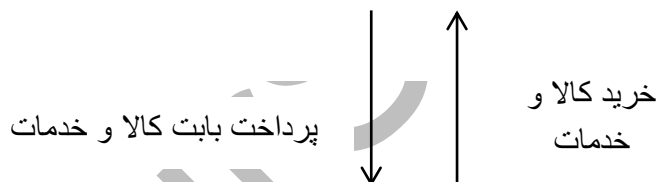
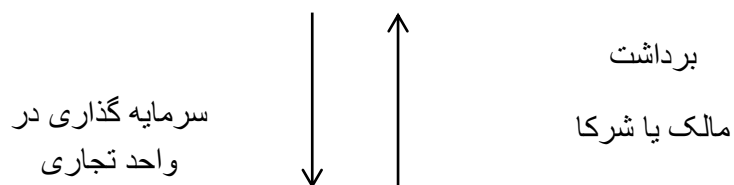
ثبت در دفاتر فراهم می آورد.

پایه و اساس حسابداری با تجزیه و تحلیل و تشخیص نوع مبادلات است.

حسابداری مالی و صنعتی (صفوی / منصوره)

* فعالیت های واحد تجاری *

مالک یا مالکان

کارکنان و عرضه کنندگان کالا و خدمات

صورت های مالی: ۱ صورت سود و زیان ۲ صورت سود و زیان جامع ۳ صورت جریان وجه نقد ۴ تراز نامه

هزینه ها و درآمد ها فقط در صورت سود و زیان گزارش می شود.

به استثنای تراز نامه هیچ یک از صورت های مالی **دارایی ها و بدهی** را گزارش نمی کند.

بستانکار: سمت چپ حساب T

بدهکار: سمت راست حساب T

حسابداری مالی و صنعتی (صنوفی / منصورى)

سرمایه		بدهی ها		دارایی ها	
↑ بستانکار	↓ بدهکار	↑ بستانکار	↓ بدهکار	↓ بستانکار	↑ بدهکار
+	-	+	-	-	+

بعد از هر مبادله باید معادله ی حسابداری توازن داشته باشد.

مانده عادی: یک حساب آن سمت از حساب است که افزایش در آن ثبت می شود.

دارایی ها:	بدهکار
بدهی ها:	بستانکار
سرمایه:	بستانکار
برداشت:	بدهکار
درآمدها:	بستانکار
هزینه ها:	بدهکار

تعدیلات حسابها:

اگر مبنای حسابداری نقدی باشد نیاز به تعدیل حسابها نیست.

ثبت های تعدیلی به دلایل ۱ برای اندازه گیری صحیح سود دوره و ۲ برای گزارش صحیح حسابها ی دارایی

و بدهی در صورتهای مالی، الزامی می باشند. **قبل از تهیه صورتهای مالی صورت می گیرند.**

پیش پرداخت ها : انتقالی ها : مبادله ی نقدی قبل از ثبت هزینه یا درآمد مربوطه اش .

حسابداری مالی و صنعتی (صغوی / منصوری)

تعهد های، معوق ها : درآمد یا هزینه ای را قبل دریافت یا پرداخت وجه ثبت می کنیم.

پیش پرداخت هزینه \Leftarrow یک دارایی است.

استهلاک دارایی های ثابت: بهای تمام شده دارایی ثابت به استثنای زمین را به سالهای عمر مفید دارایی آنها

به طور سیستماتیک تخصیص می دهند.

حساب استهلاک انباشته: مبلغ تجمعی هزینه استهلاک از زمان خرید دارایی : حساب متقابل دارایی است.

هر حساب متقابل ۲ ویژگی اصلی دارد : ۱ همیشه دارایی یک حساب همراه است ۲ مانده عادی آن همیشه

عکس مانده حساب همراه خود می باشد.

هر دارایی ثابت یک حساب مجزای هزینه استهلاک دارد و یک حساب استهلاک انباشته.

مانده دارایی ثابت

-

مانده استهلاک انباشته

ارزش دفتری یا مبلغ دفتری

هزینه های تعهدی (معوق) : هزینه تعلق گرفته ولی پرداخت نشده، یک بدهی است که از هزینه ای که

واحد تجاری متحمل شده ولی هنوز پرداخت نکرده، ناشی می شود.

اگر بخواهیم این تعدیلات را روزانه انجام دهیم وقت گیر است در نتیجه این تعدیلات را در آخر دوره ی

مالی انجام می دهیم.

حسابداری مالی و صنعتی (صفوی / منصوره)

هزینه حقوق : چون واحد های تجاری حقوق کارکنانشان را در زمان مشخصی پرداخت می کنند در نتیجه

این هزینه نوعی هزینه تعهدی است. هزینه حقوق ××

حقوق پرداختی ××

درآمد های تعهدی : گاهی اوقات واحدهای تجاری فرآیند کسب درآمدی را قبل از شناسایی و دریافت وجه

نقد آن تکمیل می کنند. نحوه ی برخورد با تمام حسابهای دریافتی ××

درآمد خدمات ××

درآمد های معوق هم چنین است یک دارایی بدهکار و یک بدهی بستانکار می گردد.

پیش دریافت درآمد ها: وجه نقد ××

پیش دریافت درآمد ××

(موقع دریافت وجه پیش دریافت درآمد)

پیش دریافت درآمد ⇐ **یک بدهی است نه یک درآمد.**

پیش دریافت درآمد ××

درآمد خدمات ××

(ثبت درآمد کسب شده)

حسابداری مالی و صنعتی (صنوفی / منصوری)

تراز آزمایشی تعدیل نشده

±

ثبت های تعدیلی

زیر بنا صورتهای مالی است ⇒ تراز آزمایشی تعدیل شده

سود خالص = هزینه ها - درآمد ها

صورت سود و زیان:

در تراز نامه می آید $\xrightarrow{\text{حساب تراز نامه ای است}}$ سرمایه $\xrightarrow{\text{منتقل می شود به}}$ سود خالص

چرخه حسابداری: فرآیندی که واحد های تجاری به وسیله آن می توانند صورتهای مالی خود را برای یک دوره معین و مشخص زمانی تهیه کنند. چرخه حسابداری در هر دوره حسابداری تکرار و هدف آن، تهیه صورتهای مالی است.

چرخه حسابداری به ۲ گروه تقسیم می شوند.

مراحل چرخه حسابداری:

مراحل حسابداری **پایان دوره****چرخه حسابداری کلی دوره**

۴ محاسبه مانده تعدیل نشده، حسابها در پایان دوره

۵ استفاده از تراز آزمایشی تعدیل شده به عنوان راهنما جهت (به ترتیب):

A : انجام ثبت های تعدیلی

B : انجام ثبت های مربوط به بستن حسابهای موقت

C : تهیه صورت های مالی

۶ تهیه تراز آزمایشی اختتامیه. این تراز آزمایش به عنوان مرحله اول در دوره بعد می باشد.

۱ شروع با مانده ابتدای دوره حسابهای دفتر کل

۲ تجزیه و تحلیل و ثبت مبالغ در دفتر روزنامه به محض وقوع

۳ نقل ثبت ها از دفتر روزنامه به دفتر کل

حسابداری مالی و صنعتی (صغوی / منصوری)

بستن حسابهای موقت: یعنی کاهش مبلغ حسابهای موقت (حسابهای درآمد و هزینه) معادل مانده ای که دارند تا مانده ی آنها صفر شده و برای اندازه گیری سود ویژه دوره بعد آماده شوند .

حسابهای **ترازنامه ای** : دارایی، بدهی و سرمایه: **دائمی (حقیقی)** هستند چون مانده ی اینها برای اندازه گیری سود استفاده نمی شود، در پایان دوره بسته نمی شود.

برای بستن حسابهای سود و زیان یک حساب **به اسم خلاصه حساب سود و زیان** ایجاد می کنیم که کار انتقال سود ویژه به حساب سرمایه را انجام می دهد.

درآمد xx

xx هزینه استهلاک

xx هزینه ...

xx هزینه ...

xx هزینه ...

xx هزینه ...

خلاصه حساب سود و زیان xx ⇐ بیانگر این است که سود خالص داشتیم چون بستانکار است.

ولی اگر زیان خالص بود ⇐ بدهکار میشد.

تراز آزمایشی اختتامی: این تراز آزمایشی از صحت انجام ثبت های تعدیلی و بستن حسابها در دفتر روزنامه و

دفتر کل بررسی می کند. (به معنای صفر کردن مانده حساب های دائمی نیست .)

حسابداری مالی و صنعتی (صفوی / منصوری)

از حسابی به نام **حساب تراز اختتامی** برای بستن حسابهای دائمی (تراز نامه ای) استفاده می شود یک ثبت مرکب برای بستن دارائی ها انجام می شود که در اینجا حساب تراز اختتامی **بدهکار می شود** و دارائی ها **بستانکار**

و یک ثبت مرکب (همگی یک جا در یک ثبت بسته می شود) از بدهی ها و سرمایه صورت می گیرد که حساب تراز اختتامی **بستانکار شده** و بدهی ها و سرمایه **بدهکار** می شود.
با انجام این کار دفتر کل **آماده** ثبت مبادلات دوره ی بعدی می باشد.

چون جمع دارایی ها با جمع بدهی ها و سرمایه برابر است پس حساب اختتامی مانده ای نخواهد داشت.
در ابتدای دوره ی بعد از **حساب تراز افتتاحی** برای اینکه مانده حساب های دائمی را به دوره ی جدید منتقل کنیم استفاده می کنیم که حسابهای دائمی که مانده بدهکار دارند یا یک ثبت مرکب یکا یک **بدهکار** **نموده** و در مقابل **حساب تراز افتتاحی** معادل جمع **اقلام مزبور** ، **بستانکار** می شود.
و حسابهایی که مانده بستانکار دارند با یک ثبت مرکب یکا یک بستانکار و حساب تراز افتتاحی معادل جمع **اقلام بدهکار می شود**.

اصلاح اشتباهات:

- ۱ اگر اشتباه قبل از انتقال به دفتر کل مشخص شد همانجا می شود روی اشتباه خط کشیده و درست کرد.
- ۲ و اگر بعد از انتقال به دفتر کل متوجه شد باید **ثبت اصلاحی** بزند.
ثبت اصلاحی را باید طوری بزند که اثر این اشتباه **خنثی** شود .

حسابداری مالی و صنعتی (صنوی / منصوری)

ثبت اصلاحی

مثلا اگر اشتباها ثبت زیر را بزند:

۱۵ آذر: اثاثیه ۵,۰۰۰

۱۳ آذر: ملزومات ۵,۰۰۰

ملزومات ۵,۰۰۰

وجه نقد ۵,۰۰۰

یعنی شرکت برای خرید اثاثیه، ۵,۰۰۰ وجه نقد پرداخته که به اشتباه به اسم ملزومات خورده که با ثبت اصلاحی اثر این اشتباه خنثی می شود.

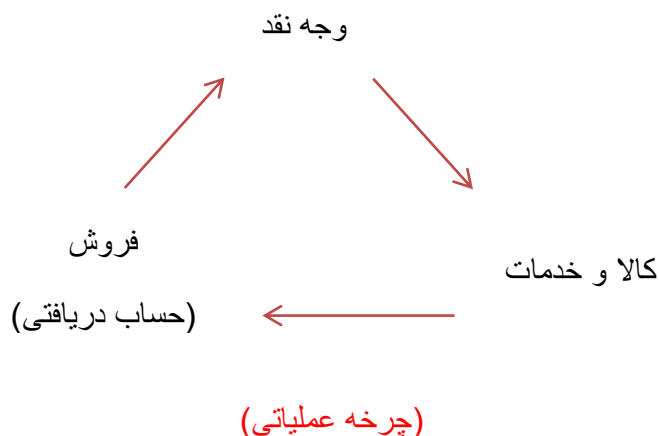
اگر اشتباه در مورد هزینه ها و درآمد ها باشد (حسابهای موقت) اگر امسال متوجه اشتباه باشیم مانند سایر حسابهای ثبت اصلاحی اش را می زنیم ولی اگر سال بعد متوجه شدیم حساب **سرمایه** را باید اصلاح کنیم.

طبقه بندی دارایی ها و بدهی:

در تراز نامه دارایی ها و بدهی بر اساس قابلیت نقدینگی (توانایی تبدیل به وجه نقد یا اینکه فروخته و یا مصرف شدن) به ۲ گروه جاری و بلند مدت طبقه بندی شده.

یعنی دارایی ها که انتظار می رود طی یک سال مالی یا چرخه عملیاتی (هر کدام طولانی تر باشد) نقد شوند جاری اند.

و بقیه دارایی ها بلند مدت محسوب می شوند.

حسابداری مالی و صنعتی (صفوی / منصوری)

هدف از نگه داری دارایی بلند مدت (*Long term Asset*) فروش نیست بلکه استفاده از آنها در فعالیت واحد تجاری است. مانند دارایی های ثابت که اموال، ماشین آلات، تجهیزات و سرمایه گذاری های بلند مدت و سایر می نامند.

بدهی ها نیز بر حسب سر رسید پرداختشان به جاری (کوتاه مدت) و بلند مدت طبقه بندی می شود.

آن دسته از بدهی هایی که ظرف یک سال یا یک چرخه عملیاتی (هر کدام طولانی تر باند) پرداخت شوند جاری بوده و مابقی بلند مدت تلقی می شوند.

در مواردی که بخشی از بدهی بلند مدت قرار است در سال بعد پرداخت شود جاری بوده، در نتیجه این بخش تحت عنوان حصه جاری بدهی های بلند مدت می آید و مابقی در بدهی بلند مدت طبقه بندی می شود.